

Workshop – Ústí nad Labem – Kam se poděla zašlá sláva Předlic?

10. – 13. 4. 2012

Kam se poděla zašlá sláva Předlic? Prostý a zcela výstižný název celého workshopu, který zároveň znamenal hlavní zadání naší třídenní práce a úsilí. Nejen na tuto, ale především na otázku Jak navrátit Předlicím jejich slávu jsme se usilovně snažili odpovědět. Pro začátek jsme se tedy zaměřili na důkladnou analýzu a stanovení těch nejdůležitějších otázek.

Úvod naší práce spočíval ve stanovení hlavních problémů a rizik, stejně jako pozitivních stránek a možných příležitostí, které pak vedly k vytýčení hlavních cílů. Nejspíš prvním faktem, kterého si povšimne každý návštěvník Předlic, je jejich charakter průmyslové čtvrti. Předlice si v sobě stále nesou z historie tento duch. To, co v době jejich největší slávy a prosperity bylo jejich chloubou, a to všudypřítomné výrobní a průmyslové objekty, je dnes velkým problémem. Průmysl, který zde dnes zbyl, se přeměnil spíše na drobný a zdaleka nestačí využívat všechny objekty, které zde zbyly. Mezi nimi i mnohé ať už z pohledu architektonického či jiného zajímavé a hodnotné, dnes bohužel chátrají, pustnou a stávají se cílem nechtěných návštěvníků a de facto tím nepřímo zvyšují riziko vandalizmu a kriminality. To je též úzce spojeno s všudypřítomným nepořádkem a neestetickým vzhledem ulic, o které očividně nikdo nejeví zájem. Přesto, že je zde spousta volných objektů, přímo vybízejících k obnově, investoři se raději uchylují ke stavění nových průmyslových objektů na tzv. greenfieldu, jenž je pro ně z mnoha důvodů finančně výhodnější.

Bývalé výrobní areály navíc svou rozlohou způsobují další problém. Celé bloky jsou schovány za hradbami zdí a ostnatých drátů a při své velikosti tak vytvářejí velké mrtvé díry. Z tohoto důvodu zde není dostatečně hustá uliční síť a pěší komunikace se tak stává problematickou.

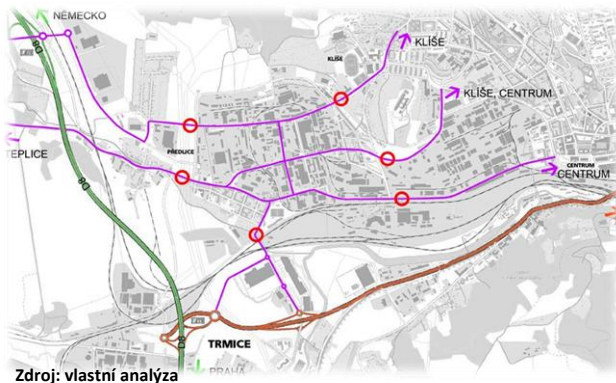
Jako další a možná i nejdůležitější se ukázal být sociologický náhled na celou věc. Jak jsme zjistili, 90% obyvatel Ústí v Předlicích nikdy nebylo a pocitově vlastně už Předlice vnímají za hranicemi města. Nemají zde proč jít a upřímně řečeno většina z nich má i strach zde vkročit. Což z vlastní zkušenosti můžeme bohužel potvrdit. Téměř z 100% se obyvatelé Předlic řadí k romské menšině. Velkým problémem je nezaměstnanost a nízká vzdělanost obyvatel. Za to lichvářům, dealerům drog a místní mafií se zde velmi daří. Navíc i mezi touto menšinou panuje silná klanová nevraživost.

Jako další problém jsme viděli i jednoúčelovost celé čtvrti a tou je již zmíněný průmysl. Kromě okrajových částí, kde se nachází obytné prostory, a několika pracovních příležitostí, vlastně nikde nenajdete nic, za čím by se sem běžný občan Ústí nad Labem mohl vydat nebo ten, který tudy projíždí, proč by vůbec zastavil. Kromě pár prodejen zde vlastně nic nekoupíte, na jídlo si zde nezajdete a o něčem jako rekreace, zábava či sport už vůbec nemluvě.

Ale i přes to všechno jsme se snažili vidět na Předlicích i tu pozitivní stránku a najít základy, na nichž by se dalo stavět. Onen průmyslový charakter čtvrti, který je její slabinou, vidíme však také jako zcela ojedinělý svou atmosférou a energií. I téměř zničené průmyslové objekty si stále zachovávají svůj jistý půvab a jistě by se našli tací, kteří by se za tímto duchem místa vydali. A zdaleka ne všechny budovy podlehly působení času a jiným vlivům a jejich opětovné využití by mohlo být příležitostí k oživení celého okolí.

I přes velké množství nefunkčních a zchátralých objektů, místní drobné podnikání zde dokázalo navázat na tradici a udržet si své místo.

Velkým pozitivem je také dopravní dostupnost do Předlic. Silnice 253, která je hojně využívána jako sjezd z dálnice D8 a slouží jako přístupová komunikace do centra Ústí nad Labem, vede přímo přes Předlice. Na ní se dále napojují, menší komunikace, které pak prorůstají do celé čtvrti. Tato část je tedy prvním co z města uvidíte a stává se tak jakousi bránou do Ústí nad Labem. Při pohledu na mapu širších vztahů je navíc zřetelné, že celý obvod Předlice je téměř ze ¾ obklopen zelení. Samotná čtvrť se však zatím prorůstání zeleně do svého nitra úspěšně bránila. To bychom rádi v budoucnu změnili.

Důkazem toho, že k překlenutí problému sociologického byl učiněn první krok, vidíme i účast a aktivitu místních organizací. Ať už humanitárních jako Člověk v tísni nebo množství uměleckých a studentských spolků. Působnost galerie Emila Filly v budově bývalé Armaturky je jedním z prvních podniků, který naláká obyvatele města k návštěvě Předlic. Existenci těchto spolků a sdružení vidíme jako velkou příležitost stejně jako přítomnost Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a blízkost studentských kolejí.

Na závěr celé této dlouhé analýzy jsme si tedy vytýčili hlavní cíle, které by stručně shrnuly hlavní záměry do budoucna. Naše hesla tedy byla: hledání hodnot, úklid a vyčištění, zrušení bariér a oživení. Jako hledání hodnot vidíme proces při němž v Předlicích vyzdvihneme a pomůžeme k růstu těm objektům a činnostem, které stojí za to zachraňovat. Tedy takové, které by mohly celou čtvrť dále rozvíjet a přispět k zlepšení image celých Předlic. Úklid a vyčištění chápeme zároveň jako zlepšení estetické stránky této lokality a doslovný úklid ulic zasypaných odpadky, ale také jako vyčištění od těch objektů a budov, které nemají žádný potenciál nebo naději, že by kdy mohly být ještě uvedeny do provozu a jakožto mrtvé a nefunkční orgány by měla být od zbytku těla zcela amputovány.

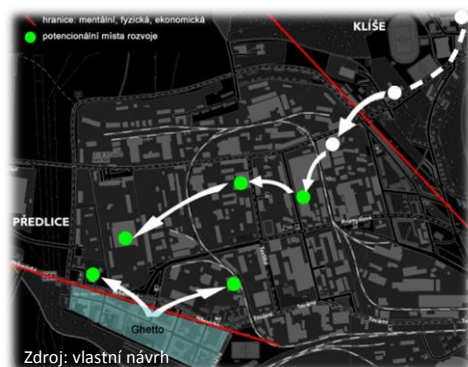

PŘEKROČME HRANICE
POZNEJME PŘEDLICE

Zrušení bariér a oživení spolu úzce souvisí. Tyto dva body se pro nás staly velmi důležitými. Zrušení bariér a překročení hranic nabývalo hned několika významů. Viděli jsme zde hranice nejen fyzické, ale také mentální a ekonomické. Na jedné straně jsme viděli obyvatele Předlic a na té druhé, zcela izolované obyvatele zbytku města. Cílem bylo, aby obě strany vykročily za práh svých dveří, začaly společně komunikovat a navzájem si nabídly to nejlepší. Tedy Předlice, které nabízí prostory

pro podnikání a výrobu a jak doufáme v budoucnu také možnost zábavy, odpočinku a rekreace. Na druhé straně obyvatele zbytku města, kteří zde navrátí život a ruch a kteří znamenají také příliv financí a práce. K tomu je však třeba také změnit náhled na etnické menšiny, jenž je, přiznejme si, dnes velkou bariérou mnoha občanů. Naší snahou tedy bylo, aby se obě dvě strany střetly tzv. na půl cesty. Jejich kroky jsme chtěli vést po významných bodech, které se v Předlicích nacházejí. Vytipovali jsme si jednak fungující objekty, jako např. galerie Armaturka tak i ty které již nejsou v provozu, ale z našeho pohledu jsou významné či zajímavé. Hledali jsme objekty, které bychom rádi

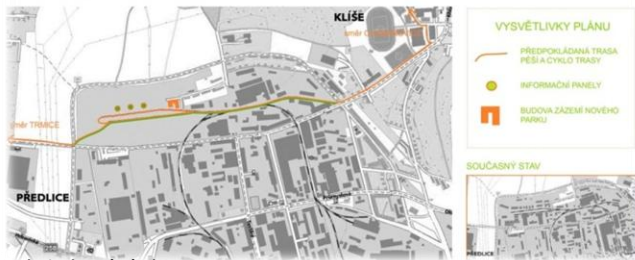

zachovali a využili pro nové účely. Nová náplň by měla přilákat obyvatele obou dvou stran. Kromě již existující sítě drobného podnikání jsme se rozhodli podporovat další funkce jako kulturu, zábavu a rekreaci.

Jednu z dalších možností jak zatraktivnit a tím také oživit tuto lokalitu vidíme ve využití zeleného prstence, který obepíná Předlice. V našem návrhu jsme se snažili znázornit možné prorůstání zeleně dovnitř, která nejen osvěží a zúhlední vzhled této lokality, ale je také možností využití pro sportovní a

VOLNOČASOVÁ ZÓNA

rekreační účely. Jako příklad jsme navrhli stezku, která se ve strategických místech napojuje na městskou cyklostezku a vede kolem budoucí rekreační zóny Milada a dále přímo přes Předlice. V tomto úseku se navíc zčásti setkává s dnes nevyužívanou vlečkou, která protéká celým obvodem. V tomto místě pak funguje jako cyklo a zároveň pěší zóna, vhodná jak pro sportovce tak pro

kohokoliv, kdo zatouží po nevšední procházce mezi starými výrobními objekty.

Pro lepší komunikaci jsme se snažili vyřešit i problém s příliš řídkou uliční sítí, vzniklou z důvodů rozlehlých průmyslových areálů. Nahlédli jsme do historických map a pokusili jsme se oživit i ulice, které zde kdysi fungovaly. V místech, kde to bylo potenciálně možné, jsme doslova probourali nové průchody a tím zjemnili celou uliční síť, abychom tak dosáhli lepší pěší dostupnosti.

V další fázi práce jsme rozvíjeli naši základní myšlenku o potkávání dvou skupin lidí z opačných konců Předlic, kráčejících přes renovované a znovu oživené objekty. Návrh jsme detailněji rozpracovali na třech příkladech.

nejrůznější účely.

Jako další bod jsme si vybrali v samém srdci Předlic, budovu bývalých jatek. Tento objekt bereme jako místo, kde by se cesty obou stran měly scházet. Budovu v novém kabátě jsme viděli jako centrum kultury a zábavy. Vzhledem k tomu, že velký potenciál vidíme v blízké přítomnosti studentů univerzity, chtěli jsme vytvořit místo, kam by vyrazili za denní i noční zábavou. A také místo, které by bylo stejně lákavé pro obyvatele Předlic. Tento objekt jsme viděli jako kulturní kámen hozený do vody, který rozčehří okolní hladinu, upozorní na sebe a snad dá i podnět k vzniku dalších navázaných služeb.

Prvním příkladem byla galerie Armaturka na západním okraji Předlic. Galerii vidíme jako první vlašťovku, která přesně ukázala, jak se dají bývalé průmyslové objekty využívat. Navrhli jsme přímé propojení galerie s hlavní cestou přes nově navržené náměstí. Tím jsme se snažili vyřešit momentální nesmyslnou pěší přístupovou cestu do galerie a navíc tím vzniknul nový veřejný prostor. Náměstí by se mělo stát centrem pro mladé umělce a podporovat jejich nápady a projekty. Ale také prostorem plným příležitostí, který může sloužit pro

Zdroj: vlastní návrh

Zdroj: vlastní návrh

Jako třetí místo jsme zvolili okolí kostela a základní školy poblíž bytové části na zcela opačném konci Předlic. Nově vzniklý prostor chceme využít jak pro volnočasové a kulturní akce, tak jako místo působnosti charitativních organizací a vytvořit tímto jakési zmenšené centrum pro místní obyvatele, které je přitáhne jako magnet a tím je také přiměje udělat první krok a překročit tak ony pomyslné hranice. Navíc bychom tím rádi přiblížili kulturu a tradice etnických menšin majoritní skupině obyvatel, kteří upřímně řečeno o kulturních kořenech tohoto etnika povětšinou nic neví. Nevědomost bereme jako největší zlo a vytvořením vlastního kulturního centra pro tuto menšinu doufáme, že nejen podpoříme jejich vlastní identitu, která se dnes již někam ztrácí, ale také opět přiblížíme dvě skupiny obyvatel, které vedle sebe nyní žijí v naprosté separaci. Tím snad napomůžeme ke zlepšení komunikace mezi majoritní a minoritní skupinou a uděláme další krok k překročení mentálních hranic.

V tomto bodě poté naše práce skončila. Z časových důvodů jsme neměli prostor pokračovat v dalším rozšiřování návrhu. I přes časovou tíseň jsme se však snažili najít hlavní cíle a body, přičemž v souladu s jejich principem by se měly vést budoucí změny, které snad dopomohou opět nalézt zašlou slávu Předlic. Věříme, že i přesto jak na první pohled může tato lokalita působit bezútěšně, má velký potenciál a možnosti, které se však nesmi tlačit násilím do špatného směru. Nesnažit se vytvořit z Předlic něco co nikdy nebyly a ani nebudou ale všimnout si jejich jedinečné podoby, která je patrná na každém kroku, jednoduše svérázné a přeci kouzelné. Držíme palce Předlicím.

Skupina č.2 : Karolína Žižková
Petra Prokopičová, Jakub Kupka, Jakub Antoš, Roman Anderle, Katarzyna Irzyk,
Aleksandra Bialy, Petr Jirout, Věra Poláčková, Barbora Lidová, Anna Marie Hrušková,
Aleš Chadim, David Bauer, Petr Kubala

V Ostravě dne 23.4.2012